

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Rafał Malarski
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **A. W. G.**

oskarżonego z art. 231 § 2 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 i 3 k.k.
w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 7 maja 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonego w trybie art. 539a k.p.k.,

na wyrok sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w S.

z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt II Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w A. VI Zamiejscowego Wydziału Karnego z siedzibą w S.

z dnia 18 października 2019 r., sygn. akt VI K (...),

na podstawie art. 539e § 2 in principio k.p.k.

- 1. oddala skargę,**
- 2. obciąża oskarżonego kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

UZASADNIENIE

W. G. został oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 231 § 2 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Sąd Rejonowy w A. VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w S., wyrokiem z dnia 29 marca 2016 r., sygn. akt VI K (...), po zmianie opisu i kwalifikacji prawnej zarzucanego przestępstwa – przyjęciu, iż stanowi ono występki

z art. 286 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k., postępowanie karne przeciwko oskarżonemu warunkowo umorzył na okres próby wynoszący 2 lata.

Postępowanie to zostało podjęte z uwagi na popełnienie przez oskarżonego w okresie próby przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., za które został on prawomocnie skazany.

Ponownie rozpoznając przedmiotową sprawę, Sąd Rejonowy w A. VI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w S., wyrokiem z dnia 18 października 2019 r., sygn. akt VI K (...), uznał A. W. G. za winnego popełnienia czynu z art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i skazał go na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł.

Po rozpoznaniu apelacji prokuratora oraz obrońcy oskarżonego, Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt II Ka (...), uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w A. VI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w S. do ponownego rozpoznania. Sąd odwoławczy uznał, że rozważanie zarzutów obu apelacji z uwagi na stwierdzone z urzędu uchybienie, polegające na braku rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji sprawy w istotnej części – zaniechaniu zbadania całości zarzucanego oskarżonemu aktem oskarżenia czynu, mianowicie czy oskarżony swoim zachowaniem wypełnił stronę przedmiotową i podmiotową przestępstwa z art. 231 § 2 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k., było przedwczesne. Wskazał, że podjęcie warunkowo umorzonego postępowania powinno skutkować zniesieniem całości dotychczasowego postępowania sądowego. W konsekwencji, rozpoznający na nowo sprawę Sąd pozostawał związany treścią aktu oskarżenia a nie zmodyfikowanym opisem czynu i kwalifikacją prawną przyjętą przez poprzednio orzekający skład sędziowski. Zaznaczył, że powyższego uchybienia nie można było konwalidować w postępowaniu odwoławczym poprzez poprawienie błędnej kwalifikacji prawnej (art. 455 k.p.k.), bowiem oprócz podstawy prawnej należałoby zmienić ustalenia faktyczne (poczynić całkowicie nowe), do czego nie posiadał uprawnień.

Skargę od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego. Zarzucił naruszenie „prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 437 § 2a k.k. in fine polegające na uchyleniu wyroku i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w A. z/s w S., mimo braku uchybień z art. 439 k.p.k. oraz oparcie rozstrzygnięcia na potrzebie dokonania wszechstronnej oceny materiału dowodowego i prawno karnej oceny zachowania oskarżonego, które to przesłanki nie stanowią wystarczającej podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego”.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w S. w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje

Skarga nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Z powiązania tego przepisu z art. 539a § 3 k.p.k., jednoznacznie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza albo doszło do uchylenia wyroku mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego lub też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r., III KS 34/18). Sąd Najwyższy nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania określonego rodzaju wyroku. Nie jest bowiem uprawniony na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do dokonywania oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przedmiotem kontroli w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego jest jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy zauważyć należy, że powodem uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do

ponownego rozpoznania było stwierdzone z urzędu uchybienie polegające na nie rozpoznaniu przez Sąd *meriti* sprawy w granicach zakreślonych aktem oskarżenia, a więc w odniesieniu do wszystkich zarzucanych oskarżonemu przestępstw. Mianowicie, Sąd pierwszej instancji, jak wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, „w ogóle nie zbadał, czy oskarżony wypełnił stronę przedmiotową i podmiotową przestępstw z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 k.k. Sprawa A. W. G. w istotnej jej części w ogóle nie została rozpoznana”. Sąd Okręgowy w S. miał zatem podstawy do wydania orzeczenia kasatoryjnego z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sprawa wymaga rozpoznania w pełnym zakresie, w granicach zakreślonych aktem oskarżenia przez sąd rzeczowo i miejscowo właściwy, to jest Sąd Rejonowy w A.. Nie budzi też wątpliwości, że w zaistniałym w sprawie układzie procesowym nie było możliwe konwalidowanie stwierdzonego uchybienia, w tym również w trybie art. 455 k.p.k.

Tymczasem Autor skargi wywodzi, że Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia „art. 437 § 2a k.k. in fine” (zapewne chodziło mu jednak o przepis art. 437 § 2 in fine k.p.k.), poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w okolicznościach wskazujących na brak uchybień z art. 439 k.p.k. oraz – jak wynika z uzasadnienia skargi – naruszenia przepisu art. 442 § 3 k.p.k., poprzez „definitywne określenie w uzasadnieniu orzeczenia w jakim kierunku powinien procedować Sąd I instancji, tj. zbadanie czy oskarżony swoim zachowaniem wypełnił stronę podmiotową przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. i uznanie, że Sąd I instancji nie zbadał sprawy w kontekście wymienionych zarzutów”.

Tak rozumiane zarzuty nie są zasadne. Odnosząc się do pierwszego z nich ponownie wskazać należy, że powodem uchylenia przez Sąd odwoławczy wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania była konieczność przeprowadzenia w sprawie w całości przewodu sądowego, a nie zaistnienie bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k. Zatem brak w rozpoznawanej sprawie takich uchybień wcale nie świadczy o wadliwości zaskarżonego obecnie wyroku, skoro zaistniała inna ustawowa podstawa określona w art. 539a § 3 k.p.k.

Drugi z podniesionych zarzutów wykracza poza przedmiot postępowania w przedmiocie skargi na wyrok uchylający. Jedyne zatem na marginesie można zauważyć, że zgodnie z art. 442 § 3 k.p.k. sąd odwoławczy wydając wyrok o charakterze kasatoryjnym ma nie tylko prawo ale i obowiązek przedstawić zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania. Co do zasady są one wiążące dla sądu, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Nie ma więc wątpliwości, że w niniejszej Sąd pierwszej instancji został skutecznie zobowiązany do ponowienia całości przewodu sądowego oraz związany poglądem prawnym, zgodnie z którym, w razie podjęcia warunkowo umorzonego postępowania, następuje zniesienie całości dotychczasowego postępowania sądowego, toteż Sąd rozpoznający na nowo sprawę jest związany treścią aktu oskarżenia a nie zmodyfikowanym opisem czynu i kwalifikacją prawną przyjętą przez skład sędziowski poprzednio orzekający w sprawie.

Powyższe prowadzi do wniosku, że Sąd odwoławczy w zaistniałym w sprawie układzie procesowym był uprawniony do uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 in fine k.p.k.).

Kierując się powyższym orzeczono, jak na wstępie.

O kosztach sądowych postępowania skargowego rozstrzygnięto na podstawie art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 1 k.p.k.